

OBRONA PLANETARNA NASA. PRZED OBCYMI I PLANETOIDAMI

Amerykańska agencja kosmiczna traktuje bardzo poważnie kwestię obrony Ziemi przed zagrożeniami z przestrzeni kosmicznej. Obecnie poszukuje kandydata na stanowisko *Planetary Protection Officer*. Jednocześnie planuje wykorzystać bliski przelot planetoidy w październiku do sprawdzenia naszej zdolności monitorowania ciał niebieskich, które mogą potencjalnie w przyszłości uderzyć w Błękitną Planetę.

NASA opublikowała ogłoszenie, o tym, że poszukuje chętnego do objęcia funkcji oficera ds. ochrony planetarnej (*Planetary Protection Officer*). Zainteresowani mogą aplikować do 14 sierpnia 2017 r. Przewidywana pensja na tym stanowisku to między 124 406 a 187 000 USD rocznie.

Media na całym świecie żywo zainteresowały się ogłoszeniem, mocno podkreślając atmosferę wokół rekrutacji. Artykułu na ten temat przyozdabiane były kadrami z takich klasycznych filmów jak „Armageddon”, „Dzień Niepodległości”, czy „Faceci w czerni”, co miało sugerować, że pełnomocnik NASA ds. ochrony planetarnej będzie walczył z przybyszami z kosmosu atakującymi Ziemię. O sprawie napisał nawet dziennik „Fakt” z 03.08.2017 r., choć we względnie wyważony sposób.

Tymczasem w rzeczywistości *Planetary Protection Officer* zajmuje się w swojej pracy nieco mniej spektakularnymi, choć ważnymi zagadnieniami. Taka osoba dba mianowicie, żeby:

1. sondy badawcze wysyłane na inne ciała niebieskie, np. na powierzchnię Marsa czy Tytana, nie skaziły tamtejszego środowiska odpornymi na warunki kosmiczne bakteriami przywiezionymi z Ziemi;
2. próbki gruntu dostarczone na naszą planetę z innych ciał niebieskich Układu Słonecznego – choćby z Marsa – nie stanowiły potencjalnego zagrożenia ze strony nierozpoznanych mikroorganizmów, które mogłyby ewentualnie zawierać, dla ziemskiego ekosystemu.

Jak widać osoba odpowiedzialna za ochronę planetarną nie zajmuje się tylko i wyłącznie broniem Ziemi przed „obcymi” – rozumianymi tutaj jako bardzo proste i niewielkie organizmy. Przede wszystkim, i to znacznie częściej, dba o to, żeby Ziemianie, poprzez nierozważnie prowadzone badania naukowe, nie zniszczyli życia w jakimś innym zakątku Układu Słonecznego, jeśli tam ono istnieje. Dobrym przykładem takiego działania jest mające nastąpić w najbliższej przyszłości zakończenie wieloletniej misji Cassini poprzez kontrolowane zderzenie tej sondy z Saturnem.

Czytaj też: [Zbliża się koniec misji Cassini](#)

Chodzi przede wszystkim o to, żeby wyeliminować nawet najmniejsze ryzyko, że bakterie, które sonda przywiozła z Ziemi, mogłyby skazić środowisko Enceladusa, narażając na zagładę hipotetyczną populację prostych organizmów, które teoretycznie mogą zamieszkiwać tamtejszy podlodowy ocean.

Pozbycie się Cassiniego w kontrolowany sposób jest szczególnie istotne jeszcze z jednego powodu, który wskazał w niedawnym wywiadzie Jim Green NASA Planetary Science Division. Otóż sonda ta ma na swoim pokładzie zapewniający jej energię elektryczną radioizotopowy generator termoelektryczny (RTG). Zachodzący w tym urządzeniu rozkład promieniotwórczego plutonu powoduje stałą emisję ciepła, co jest dodatkowym czynnikiem zwiększającym prawdopodobieństwo, że odporne bakterie, jakie Cassini zabrał z Ziemi, wciąż na nim żyją i mają się dobrze. Gdyby sonda upadła na Enceladusa, RTG prawdopodobnie przetrwałby uderzenie, a z czasem przetopiłby się przez lodową pokrywę księżycy do hipotetycznego lodowego oceanu, wprowadzając tam całą swoją florę bakteryjną i potencjalnie niszcząc tamtejsze organizmy żywe, jeśli takowe istnieją.

Z podobnych powodów pod koniec misji sondy Galileo skierowano ją na kurs kolizyjny z Jowiszem, by uniknąć ryzyka zanieczyszczenia Europy - która, podobnie jak Enceladus, jest lodowym księżycem, gdzie może istnieć podpowierzchniowy ocean będący siedliskiem prymitywnego życia.

Ranga oficera ds. *planetary protection* będzie rosła, zwłaszcza jeśli NASA zamierza zrealizować misje badawcze na Europę, Enceladusa i Tytana oraz sprowadzić na Ziemię skały z Marsa. Do tej pory funkcję tę sprawowała od 2006 r. Catharine Conley, która była już siódmym amerykańskim *Planetary Protection Officer* w historii. Wprowadzenie tego stanowiska w prawodawstwie USA było bezpośrednim następstwem ratyfikacji przez USA *Układu o zasadach działalności państw w zakresie badań i użytkowania przestrzeni kosmicznej łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi* z 1967 r.

Przy badaniach i użytkowaniu przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, Państwa Strony Układu kierują się zasadą współpracy i wzajemnej pomocy i prowadzą wszelką swą działalność w przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, z należyтым uwzględnieniem uzasadnianych interesów wszystkich innych Państw Stron Układu. Państwa Strony Układu prowadzą studia i badania przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, w taki sposób, aby uniknąć ich szkodliwego zanieczyszczenia, jak również niekorzystnych zmian w środowisku ziemskim, wynikających z wprowadzenia substancji pozaziemskich, a w razie konieczności podejmują właściwe kroki w tym celu. (...)

Art. IX Traktatu o przestrzeni kosmicznej

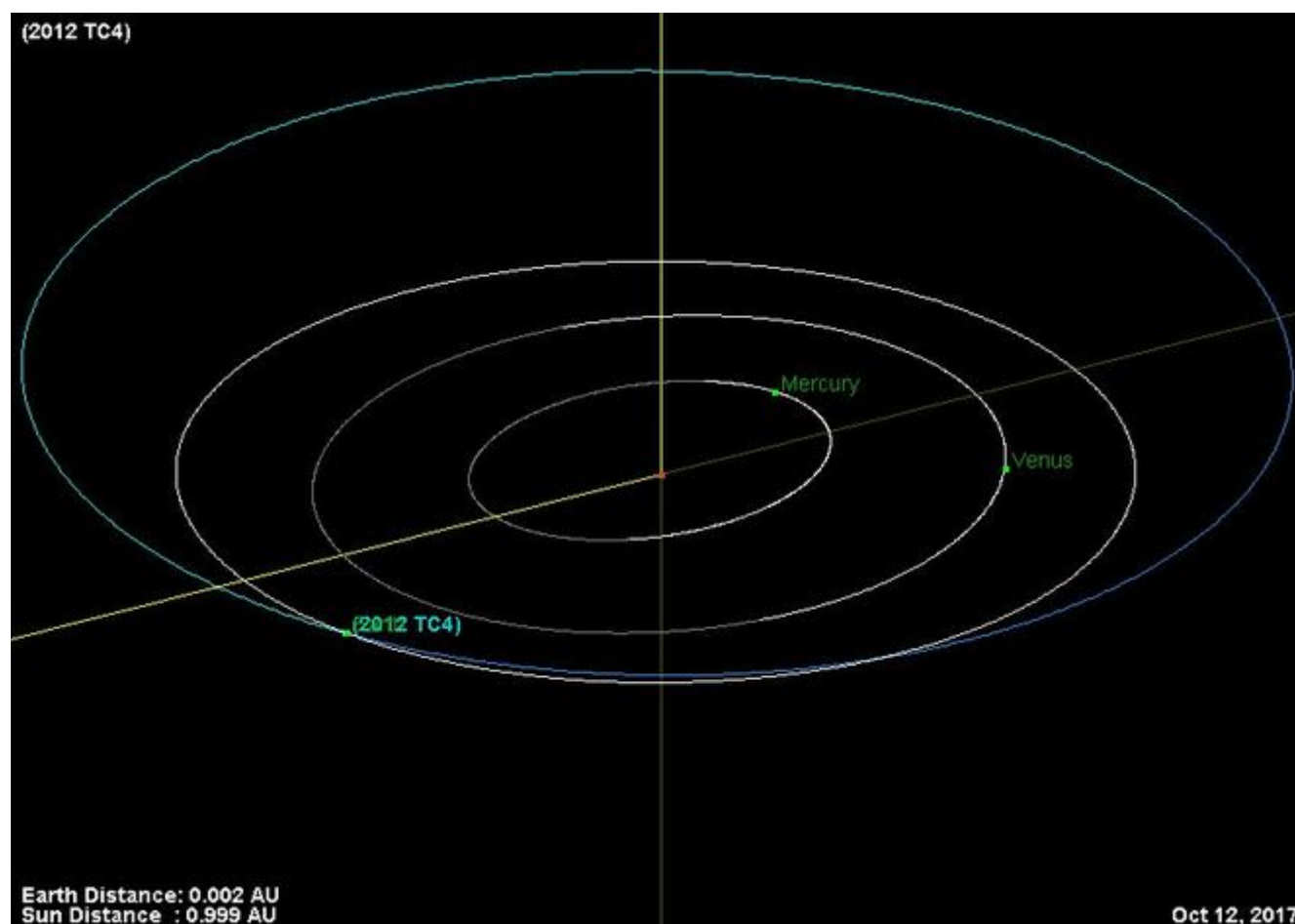
Bliski przelot planetoidy okazją do ćwiczeń

W 2016 r. w NASA powstało Planetary Defense Coordination Office (PDCO). Zadaniem biura jest znajdowanie i śledzenie, a także opracowywanie sposobów na ewentualne zmienianie trajektorii obiektów kosmicznych potencjalnie zagrażających Ziemi - *Potentially Hazardous Objects (PHO)*.

PDCO czerpie dane z programu *NASA Near-Earth Object (NEO) Observations Program* oraz z sieci obserwatoriów naziemnych finansowanych przez National Science Foundation (NSF), a także z infrastruktury zwiększającej *space situational awareness*, utrzymywanej przez Siły Powietrzne USA.

12 października br. Planetary Defense Coordination Office zyska doskonałą możliwość do

przetestowania swoich możliwości w kontrolowanych warunkach. Tego dnia bowiem Ziemię minie w niewielkiej odległości planetoida 2012 TC4, która może zbliżyć się do planety nawet na zaledwie 6 800 km.

Pozycje Ziemi i planetoidy 2012 TC4 na orbitach w dniu maksymalnego zbliżenia 12.10.2017 r. Ilustracja: NASA JPL Small-Body Database Browser

2012 TC4 została odkryta w 2012 r. przez obserwatorium Panoramic Survey Telescope and Rapid Response System (Pan-STARRS). Astronomowie mogli ją wówczas obserwować jedynie przez kilka dni, by potem na pięć lat stracić planetoidę z oczu. Ten krótki okres wystarczył jednak by określić jej trajektorię na tyle dokładnie, by mieć pewność, że jesienią 2017 r. skała nie będzie zagrażać mieszkańcom Ziemi uderzeniem w planetę. Minie nasz glob w odległości minimalnie 6 800 km (bliżej niż orbitują satelity GPS), a maksymalnie 270 000 km, co stanowi ok niecałe $\frac{3}{4}$ średniego dystansu na linii Ziemia-Księżyc. Niemniej, badacze będą mogli w ramach treningu dokładnie prześledzić lot kosmicznej skały, zarazem bez obawy, że zagrazi ona powierzchni Ziemi.

Jest to idealny obiekt dla takiego ćwiczenia, ponieważ, choć znamy orbitę 2012 TC4 na tyle, że możemy być absolutnie pewni, iż nie uderzy ona w Ziemię, to jeszcze nie udało nam się ustalić jej dokładnej trajektorii. Obserwatorzy będą musieli ustawiać [sprzęt] na planetoidę w miarę jej zbliżania się i współpracować celem uzyskania dalszych obserwacji, co umożliwi bardziej precyzyjne określenie orbity asteroidy.

W obserwacjach 2012 TC4 weźmie udział ponad tuzin placówek naukowych z całego świata. Tego typu sprawdzian pozwoli określić, na ile międzynarodowa społeczność badaczy jest przygotowana na skoordynowaną reakcję w przypadku, gdyby rzeczywiście jakieś ciało niebieskie miało w przyszłości znaleźć się na kursie kolizyjnym z Ziemią.

Średnicę planetoidy 2012 TC4 szacuje się na 10-30 m. Podobnych rozmiarów był meteoroid, który w lutym 2013 r. eksplodował w atmosferze nad Czelabińskiem z siłą 30 bomb atomowych, niszcząc budynki, wybijając szyby i raniąc w efekcie ponad 1 200 osób.